

Wsparcie dla gmin w ramach programu
STOP SMOG
termomodernizacja budynków
jednorodzinnych

Podstawowe informacje o ustawie

- Jeden z celów w rządowym programie „Czyste Powietrze”: wsparcie finansowe dla obywateli, w tym osób ubogich energetycznie, w likwidacji/wymianie kotłów wysokoemisyjnych na niskoemisyjne źródła ogrzewania
- Formalna podstawa do realizacji przedsięwzięć termomodernizacji mieszkalnych budynków jednorodzinnych należących do osób ubogich energetycznie połączonej z wymianą wysokoemisyjnych źródeł ciepła w tych budynkach na niskoemisyjne
- Ustawa obowiązuje od **2019 do 2024 r.** (termin na zawieranie porozumień z gminami i przekazywanie środków z budżetu)
- środki budżetu państwa (**do 70%**) oraz środki samorządu gminy (**do 30%, w tym ew. wkłady własne mieszkańców**). Budżet ustawy na podstawie szacowanej ilości ubogich energetycznie domów jednorodzinnych w gminach **na liście WHO do 100 000** mieszkańców (ok. 22 000) – w tym: małopolskie: 8, łódzkie: 7, śląskie: 7, wlkp.: 3
- Składać wnioski mogą **wszystkie gminy** - uzasadnienie/jakość powietrza
- Miasta **pow. 100 000 mieszkańców** – odrębne warunki porozumienia

Przedsięwzięcia niskoemisyjne

Przedsięwzięcie niskoemisyjne (przygotowanie i realizacja):

- 1) wymiana urządzeń/systemów grzewczych** ogrzewających budynki lub wodę użytkową z niespełniających standardów niskoemisyjnych **na urządzenia spełniające standardy niskoemisyjne**
- 2) likwidacja urządzeń jak w 1) + przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej**
- 3) termomodernizacja + ew. 1) lub 2)**

Standard niskoemisyjny:

- wymagania ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (KE 1189/2015)
- wymagania ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy (KE 1188/2015)
- wymagania przepisów odrębnych, w tym aktów prawa miejscowego

Katalog kosztów kwalifikowanych

- **likwidacja/wymiana urządzeń lub systemów grzewczych** które nie spełniają standardów niskoemisyjnych, albo wymiany takich urządzeń lub systemów na spełniające standardy niskoemisyjne albo wykorzystujące paliwa gazowe albo energię elektryczną;
- **przyłączenia budynku** do sieci ciepłowniczej albo gazowej
- **przyłączenia budynku** mieszkalnego jednorodzinnego do sieci elektroenergetycznej lub modernizacji przyłącza do takiej sieci, jeżeli ma to związek z realizacją przedsięwzięcia niskoemisyjnego,
- **docieplenia ścian, stropów, podłóg na gruncie, fundamentów, stropodachów lub dachów;**
- wymiany **stolarki okiennej i drzwiowej;**
- **modernizacja systemu ogrzewania** budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub systemu przygotowania ciepłej wody użytkowej;
- likwidacja liniowych i punktowych **mostków cieplnych;**
- modernizacja **systemu wentylacji** polegającej na:
 - a) izolacji kanałów nawiewnych i wywiewnych transportujących powietrze wentylacyjne,
 - b) montażu systemów optymalizujących strumień objętości oraz parametry jakościowe powietrza wentylacyjnego doprowadzanego do pomieszczeń w zależności od potrzeb użytkownika;
- instalacji lub wymiany **urządzeń pomiarowo-kontrolnych**, teletransmisyjnych oraz automatyki w ramach wdrażania systemów zarządzania energią, innych niż będące własnością operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych;
- **projektów** budowlanych lub technicznych oraz innej dokumentacji niezbędnej do zrealizowania przedsięwzięć niskoemisyjnych;
- **audytów** potwierdzających zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze;
- **inne koszty** związane z przedsięwzięciem niskoemisyjnym, w tym koszty usług doradztwa energetycznego, **jednakże nie wyższe niż 5% kosztów porozumienia**

Warunki niezbędne dla gmin

- obowiązywanie na obszarze gminy „**uchwały antysmogowej**” - zgodnie z art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska
- przedsięwzięcia niskoemisyjne - **od 2% do 12%** łącznej liczby budynków mieszkalnych jednorodzinnych w gminie w porozumieniu (nie dotyczy miast pow. 100 000)
- uzyskanie wymiernego efektu - wymiana lub likwidacja urządzeń niespełniających standardów niskoemisyjnych w **co najmniej 80% budynkach objętych porozumieniem**
- szacowane zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze liczone łącznie dla wszystkich przedsięwzięć niskoemisyjnych wyniesie **nie mniej niż 50% energii finalnej**
- **Zobowiązanie Gminy do zabezpieczenia środków w wysokości 30% kosztów realizacji porozumienia (w przypadku miast, pow. 100 000, wkład gminy będzie wyższy niż 30% kosztów realizacji porozumienia)**

Realizacja porozumienia MPiT - Gmina

I.

- Przygotowanie i złożenie przez gminę wniosku do MPiT o współfinansowanie przedsięwzięć niskoemisyjnych

II.

- Weryfikacja/akceptacja/wezwanie o uzupełnienie/odrzućenie wniosku przez MPiT

III.

- Podpisanie porozumienia MPiT - gmina

IV.

- Realizacja inwestycji przez gminę (zamówienia publ., nadzór, umowy z beneficjentami) + sprawozdanie do MPiT

V.

- Potwierdzenie przez gminę osiągnięcia efektów realizacji Porozumienia

Przyjmowanie wniosków

- Minister Przedsiębiorczości i Technologii rozpoczął już przyjmowanie wniosków o współfinansowanie
- Gmina spełniająca wymagania ustawowe może składać wnioski o współfinansowanie do MPiT
- Gmina może złożyć maksymalnie 6 wniosków (min. 2%, max 12% budynków jednorodzinnych znajdujących się na terenie gminy)

I. Przygotowanie i złożenie wniosku

Oszacowanie liczby beneficjentów

Określenie liczby budynków
mieszkalnych jednorodzinnych

Określić liczby budynków
mieszkalnych jednorodzinnych z
urządzeniami/systemami grzewczymi
niepełniającymi standardów
niskoemisyjnych

**Opis sposobu realizacji porozumienia i utrzymania efektów
porozumienia oraz harmonogram rzeczowo-finansowy**

Określenie ile % wszystkich budynków
mieszkalnych jednorodzinnych stanowią budynki
do przedsięwzięć niskoemisyjnych

Określenie liczbę przedsięwzięć niskoemisyjnych
planowanych do realizacji, w podziale na ich
rodzaje

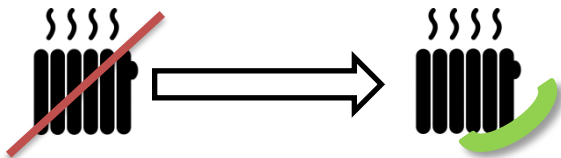

Zdefiniować spodziewane korzyści z
realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w
stosunku do kosztów realizacji tych
przedsięwzięć

Pozyskać i opisać informacje o stopniu
zanieczyszczenia powietrza w gminie

I. Efekty konieczne do osiągnięcia w ramach przyszłego porozumienia

Określić % budynków mieszkalnych jednorodzinnych, w których nastąpi wymiana lub likwidacja urządzeń/ systemów grzewczych/ systemów podgrzewających wodę

nie mniej niż w **80% budynków** mieszkalnych jednorodzinnych

Oszacować **zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze** (łącznie dla wszystkich przedsiębiorstw niskoemisyjnych)

Nie mniej niż **50% energii finalnej**

I. Przygotowanie i złożenie wniosku - Gminny program niskoemisyjny (akt prawa miejscowego)

Musi być zgodny z

planem gospodarki niskoemisyjnej (o ile został uchwalony).

planem zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe (o ile został uchwalony).

programem ochrony powietrza - art. 91 ust.3 POŚ (o ile został uchwalony).

Określa szacowaną liczbę

budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz wielorodzinnych i użyteczności publicznej (stanowiących własność gminy) z urządzeniami/ systemami grzewczymi, które nie spełniają standardów niskoemisyjnych.

budynków mieszkalnych jednorodzinnych , w których planowane jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze.

Opisuje

dotychczasowe działania zmierzające do poprawy jakości powietrza w gminie (szczególnie na 5 lat przed przyjęciem GPN).

planowane działania w celu poprawy jakości powietrza w gminie oraz wysokość środków przeznaczonych przez gminę na te działania w tym m.in.:

- **planowane rodzaje przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz planowane przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej**, obszar, na którym będą realizowane przedsięwzięcia/ przyłączenia wskazane powyżej,

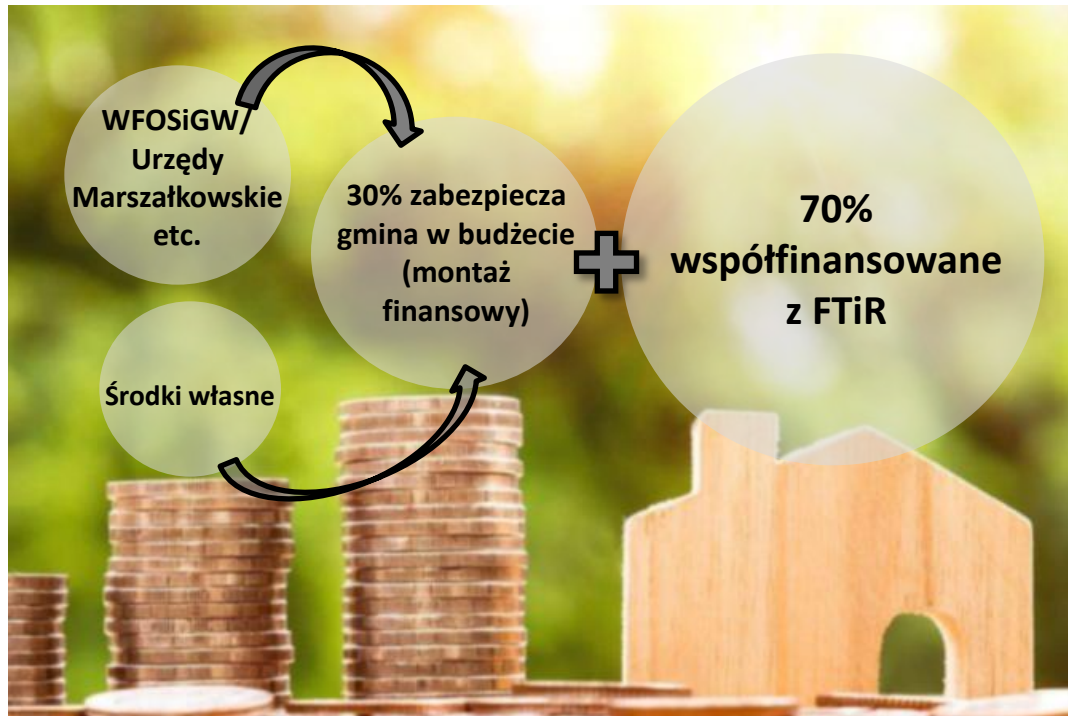
- **proponowane instrumenty wsparcia dla mieszkańców gminy**, działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne.

Zaopiniowany przez

operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, operatora systemu dystrybucyjnego gazowego, przedsiębiorstwo zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją ciepła (brak opinii po 30 dniach, traktuje się to jako domniemaną zgodę).

Przyjmowany w ramach uchwały rady Gminy – akt prawa miejscowego

I. Przygotowanie i złożenie wniosku - Szacowanie kosztów porozumienia

Oszacować koszt realizacji przedsięwzięć
niskoemisyjnych

Średni koszt do 53 tys. zł (bez udziału
własnego beneficjenta)

- Zobowiązanie do zabezpieczenia środków
finansowych w budżecie gminy (dochody
własne/ środki art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach
publicznych)

30% kosztów realizacji porozumienia

Wkład własny beneficjentów -
decyzja gminy max. 10% kosztów
porozumienia – decyzja gminy

II. Weryfikacja wniosków w MPiT

MPiT bierze pod uwagę:

- dostępne środki finansowe na realizację przedsięwzięć niskoemisyjnych
- spełnienie przez gminę warunków ustawowych – **w tym zobowiązanie do pokrycia kosztów wkładu własnego**
- jakość powietrza na terenie danej gminy lub miasta
- liczbę mieszkańców na terenie danej gminy lub miasta
- spodziewane korzyści z realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych, w szczególności w zakresie wymiany i likwidacji wysokoemisyjnych urządzeń grzewczych w 80% przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło grzewcze o nie mniej niż 50% energii finalnej,
- zdolność organizacyjną gminy do realizacji porozumienia

III. Porozumienie MPiT – Gmina

- Zawierane na okres do 3 lat
- Zawiera doszczegółowienie wymogów ustawowych i zobowiązań stron
- Kwalifikowalność wydatków i wypłacenie środków finansowych z FTiR - po podpisaniu porozumienia
- Finalne ilości poszczególnych rodzajów przedsięwzięć niskoemisyjnych, liczbę beneficjentów, szacowane efekty realizacji porozumienia
- **Szczegółowe informacje o koszcie realizacji porozumienia i finalnym montażu finansowym na poziomie gminy**
- Harmonogram rzeczowo-finansowy (HRF) realizacji porozumienia (projekt wraz z wnioskiem)
- Harmonogram wypłat środków finansowych z FTiR na rachunek gminy (na podstawie HRF)
- Zobowiązania sprawozdawcze gminy (kwartalne, końcowe oraz w okresie trwałości)

Działania po stronie Rady Gminy

Gminny Program Niskoemisyjny (obligatoryjny) - uchwała

Regulamin realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych (obligatoryjny)
- uchwała

Uchwała o sposobie i warunkach wnoszenia wkładu własnego przez
beneficjenta oraz wysokość tego wkładu (opcjonalny) - uchwała

IV. Realizacja porozumienia (przedsięwzięć niskoemisyjnych)

- Przedsięwzięcia niskoemisyjne są planowane, przygotowywane, realizowane przez gminę – inwestor
- Gmina dokonuje inwentaryzacji i selekcji obiektów na przedsięwzięcia niskoemisyjne
 - ✓ dobór rodzaju przedsięwzięcia niskoemisyjnego do obiektu
- Gmina podpisuje umowy z beneficjentami umożliwiające wykonywanie przedsięwzięć na terenie nieruchomości
- Gmina przeprowadza zamówienie na usługi i dostawy oraz roboty budowlane w ramach przedsięwzięć niskoemisyjnych
 - ✓ Zaplanowanie sposobu kontraktacji
 - ✓ Przygotowanie dokumentacji przetargowej, warunków udziału, kryteriów wyboru
- Gmina musi potwierdzić osiągnięcie efektów realizacji porozumienia
- Gmina organizuje zasoby niezbędne na przygotowanie i nadzór nad realizacją przedsięwzięć niskoemisyjnych oraz nad trwałością inwestycji

V. Utrzymanie efektów Porozumienia

- Gmina organizuje zasoby niezbędne do nadzoru nad utrzymaniem trwałości inwestycji
- zgodnie z art. 11e ust. 1, 2 i 3 oraz 11f ust. 3 ustawy - gmina za zadanie weryfikować, co najmniej raz do roku, przez okres 10 lat po zakończeniu realizacji danego porozumienia, czy **beneficjenci wywiązują się z obowiązków określonych 11f ust. 3 ustawy**
 - ✓ zakaz stosowania w danym budynku przez beneficjenta dodatkowych urządzeń grzewczych na paliwo stałe niespełniających standardów niskoemisyjnych,
 - ✓ zakazu usuwania i naruszenia integralności urządzeń będących przedmiotem przedsięwzięcia niskoemisyjnego, a także ich eksploatacji niezgodnie z instrukcją obsługi,
 - ✓ zakazu spalania odpadów oraz
 - ✓ Nakaz czyszczenia przewodów kominowych przez osoby z odpowiednimi uprawnieniami.
- Gmina ma zapewnić usługi doradztwa dla beneficjentów w celu zapewnienie im dostępu do wiedzy m.in. o sposobach ogrzewania pomieszczeń i użytkowania urządzeń oraz paliwa.

Obsługa w MPiT:

Departament Gospodarki
Niskoemisyjnej

22 262 92 40 (sekretariat)

termomodernizacja@mpit.gov.pl

Kontakt:

Marcin Jaczewski, tel. 22 262 92 49

Marcin.Jaczewski@mpit.gov.pl

Przemysław Hofman – z-ca dyrektora
departamentu, tel. 22 262 94 95

Przemyslaw.Hofman@mpit.gov.pl